

metodická príručka

SLO

3

prvý diel

VEN

SKÝ

JA

ZYK

čina

1.
CYKLUS

NOVÝ
slovenský jazyk
pre 1. cyklus ZŠ

OrbisPictus

Istropolitana

Meno

Tryeda

Mimoriadna správa

1

Žiakom treba pripomenúť, že v dátume sa zvykne uvádzať aj rok. Rozhovor o úcte a slušnom správaní k starším ľuďom. Výchova k manželstvu a rodičovstvu. Občianska gramotnosť.

Otázky k textom:

Mesiaca úcty k starším

- Pamätáš si, ako sa volal ľudový súbor? Prečo sa volal Krosienko? (názov nástroja na tkanie – krosná)
- Kedy sa začalo podujatie? Ráno alebo večer?
- Kto pomohol s občerstvením?
- Čo mohlo byť na občerstvenie?
- Čo slúbili dôchodcovia?
- Myslíš si, že je prospešné pre deti, keď počúvajú o živote starších ľudí? Obohatí ich to?

Cyklistické preteky

- Prečo boli deti rozdelené do súťažných kategórií? V koľkých kategóriách sa súťažilo?
- Čo znamená štartovať hromadne?
- Aké mohli byť zaujímavé ceny?

b) Žiaci prídu pod vedením učiteľa na znaky správy. Žiaci si uvedomia, že správa hovorí o tom, čo sa už stalo.

Tip 1: Práca v dvojici

alebo v skupine. Napíšte správy o udalostiach, ktoré sa konali vo vašej škole. Žiaci si môžu udalosť aj vymyslieť. Vypracujú koncept na papieri, potom si ho v dvojici pripomienkujú – dbajú na to, aby správa obsahovala dôležité údaje. Nakoniec po zhodnotení učiteľom správu prepíšu na list papiera, príp. ju aj ilustrujú. Nasleduje výstavka správ na nástenke. Žiaci hodnotia správy svojich spolužiakov, môžu ich aj obodovať. Hodnotením a pripomienkovaním sa im zafixujú znaky správy. Tento postup odporúčame praktizovať aj pri ostatných témach slohu.

Tip 2: Rozširovanie slovnej zásoby. Žiaci vysvetľujú vyznačené slovné spojenia: Na internete sa šíria **poplašné** a **klamlivé správy**.

To bola iba **novinárska kačica**.

Poviem vám mimoriadnu správu.

Naši žiaci založili školský časopis. Vychádzať bude každý mesiac.

Budú v ňom rôzne správy a oznamy z diania v škole, recepty, tvorivé návody, inzeráty a pozvánky. Dozvieme sa aj o úspechoch našich žiakov v rôznych súťažiach.

Mesiaca úcty k starším

Pri príležitosti Mesiaca úcty k starším vystúpili dievčatá z ľudového súboru Krosienko 12. októbra v domove dôchodcov. Podujatie sa začalo o 18. hodine v spoločenskej miestnosti.

Ľudové tance a piesne mali veľký úspech, mnohí seniori si spolu s deťmi aj zaspievali. S občerstvením pomohli naše mamičky.

Vystúpenie natáčala regionálna televízia, naše dievčatá sa tak dostali aj do večerných správ. Dôchodcovia slúbili, že nám prídu do školy porozprávať o svojom živote a skúsenostiach.

- a) Prečítaj, čo v časopise žiaci uverejnili.
b) Porozprávajte sa o správach oboch detí. Skúmajte, čo mali správy spoločné.

- Doplň do poučky slovné spojenia.

Správa je informácia o tom, čo, kde, kedy, ako a prečo sa stalo. Má byť stručná a výstižná. Musí obsahovať:

dátum, kedy sa udalosť konala
čas, o koľkej sa udalosť začala
miesto, kde udalosť prebiehala

- dátum, kedy sa udalosť konala (15. 9. 2020),
- čas, o koľkej sa udalosť začala (o 16.00 hod.),
- miesto, kde udalosť prebiehala (v telocvični).

- Zorad' podľa abecedy podujatia, o ktorých sa písalo v časopise. Riad' sa vždy prvým slovom názvu.

6. šarkaniáda	5. plavecký výcvik	7. škola v prírode	9. turnaj vo futbale
4. návšteva knižnice	1. bábkové divadlo	3. exkurzia do Modry	
10. tvorivé popoludnie	8. školská akadémia	2. beseda so spisovateľom	

Počasie pod psa

Na Slovensko prichádza **vl**na studeného vzduchu zo severu.

Čaká nás oblačné až zamračené počasie. Ráno bude **hml**isto, pravá sychravá jeseň. Na strednom a východnom Slovensku bude ojedinele aj zmenšená oblačnosť. V nižších polohách bude **prš**ať.

Hydrometeorologický ústav vydal výstrahu prvého stupňa.

Ráno sa bude vo vyšších regiónoch vyskytovať hmla s dohľadnosťou 50 až 200 metrov, čo predstavuje nebezpečenstvo pre účastníkov cestnej premávky.

Najvyššia denná teplota bude na toto ročné obdobie veľmi nízka: -1 až +5 stupňov Celzia. Miestami sa vyskytne prízemný mráz. Keďže v noci bude **mrznúť**, zrážky budú **namr**zať a môže sa **kľ**zať. Očakávame poľadovicu.

Teplota na horách vo výške 1 500 metrov okolo -5 stupňov Celzia.

Slabý, na západe miestami severný vietor do 5 metrov za sekundu.

- 1 a) Žiaci sa chystali na exkurziu do prírodovedného múzea, a tak ich zaujímalo, aké bude počasie.
b) Porozprávajte podľa otázok.

■ Vysvetlite výrazy: *oblačnosť, nižšie polohy, vo vyšších regiónoch, dohľadnosť, prízemný mráz, namrzať.*

■ Porovnajte dnešné počasie a počasie opísané v texte.

■ Ako sa oblečiete do počasia z textu?

■ Vysvetlite nadpis textu.

2 Na meteorológa.

Prípravte v skupine predpoveď počasia a povedzte ju spolužiakom tak ako v televízii.

- 3 a) Rozdeľ slová čiarami na slabiky.
b) Napíš počet slabík v slove

počtešenie	4	umývačka	4
násobilka	4	lokomotíva	5
okolojdúci	6	hlbka	2
krdeľ	2	električka	4
poľnohospodárstvo	6		
hydrometeorologický	9		

Úvodný text

Tip: Reprodukcia prečítaného textu. Po prvom prečítaní hráme so žiakmi hru. *Kto čo najpresnejšie zreprodukuje text, resp. kto pri reprodukcii trafí – povie zvýraznené slová?*

1

oblačnosť – je zamračené, na oblohe sú mraky
nižšie polohy – krajina bez kopcov, nížina
vo vyšších regiónoch – oblasti s väčšou nadmorskou výškou
dohľadnosť – vzdialenosť, kam dovidíme
prízemný mráz – keď mrzne len tesne nad zemou
namrzať – keď mrzne, napr. zamrznutá cesta
■ Medzipredmetové vzťahy – človek a príroda.
■ Rozširovanie slovnej zásoby. Zdravotná a pohybová gramotnosť.

2

Tip 1: Deti môžu skúsiť využiť metódy tvorivej dramatiky (pantomíma, kombinácia čítania a pantomímy) – jeden žiak číta text, druhý ho ukazuje. Odporúčame pustiť žiakom záznam predpovede počasia. Učiteľ upozorní žiakov na posunkovú reč, ktorá funguje podobne ako pantomíma. Doprvná výchova. Mediálna gramotnosť.

Tip 2: Predpoveď počasia môžu žiaci znázorniť aj na mape Slovenska.

Tip 3: Overte si na druhý deň, či sa „predpoveď“ žiakov splnila.

UŽ VIEM

Slabika vzniká spojením:

– jednej alebo viacerých spoluhlások a samohlásky:

cit-rón, to-var,

– jednej alebo viacerých spoluhlások a dvojhlásky:

žia-dosť, vria-ci.

V slabike môže byť **l, ľ, r, ŕ** namiesto samohlásky a dvojhlásky: *kr-deľ, vl-čatá.*

- 4 a) Vypíš z úvodného textu vyznačené slová. Rozdeľ ich zvislou čiarou na slabiky.

- b) Pozoruj slabiky. Z ktorých hlások sa skladajú? Musí byť v slabike vždy samohláska/dvojhláska? Ktoré hlásky v slabike ich nahradili? Vyznač ich.

*vl*na *hml*isto *prš*ať *mrznúť* *namr*zať *kľ*zať

Spoluhlásky **l, ľ, r, ŕ** niekedy stoja medzi dvoma spoluhláskami a tvoria slabiku: *klb-ko, žľ-tok, pr-šať, vřz-gať.*

Keď sa **samohláska** v slabike **nenachádza**, lebo ju nahradilo **l, ľ, r, ŕ**, hovoríme, že **l, ľ, r, ŕ** je **slabikotvorné**.

Slabikotvorné *l, ľ, r, ŕ* • Hovorený prejav 29

4

- b) Napr. *vl-na*:

v + l – spoluhláska + spoluhláska (žiadna samohláska),

n + a – spoluhláska + samohláska

Žiaci majú prísť na to, že **l, ľ, r, ŕ** v niektorých slabikách môže nahradiť samohlásku.

Tip: S textom *Počasie pod psa* možno ďalej pracovať:

Vyhľadajte ďalšie slová, kde sa nachádza **l, ľ, r, ŕ**.

Skúmajte, či sú slabikotvorné.

5

a) Tip: Žiaci nemusia slabiky len vytlieskať, môžu použiť aj Orffove hudobné nástroje. Pomocou rôznych nástrojov znejúcich naraz (vyťukávajúc slová po slabikách) vznikne zábavná kapela.

6

Vyznačené slová môžu žiaci prepísať. Po správnom vyplnení tabuľky vznikne pravidelná vzorka s anomáliou.

Tip: Učiteľ hovorí slová, žiaci tlesknú, keď sa tam nachádza slabikotvorné l, ľ, r, ŕ. Potom žiaci pracujú v učebnici.

7

Tip: Cvičenie možno použiť ako diktát. Environmentálna gramotnosť.

10

krmelec – jednoduchá drevená stavba umiestnená v lese, ktorá slúži na prikrмлиvanie zveri
krkavec – veľký vták podobný vrane
krst – cirkevný obrad, ktorým sa človek stáva kresťanom alebo obrad udelenia mena, alebo slávnostné uvedenie nového umeleckého diela
črpák – drevená nádoba s ozdobným uchom
plť – plavidlo zo zviazaných kmeňov

III. DELENIE SLOV NA SLABIKY

- 5 a) Vytlieskaj slová po slabikách. Zakrúžkuj slabiky s l, ľ, r, ŕ.

nakrmiť, stĺpik, mlčať, trčať, hĺbočina, vrčať, hrča, krdeľ, žltok, zrkadlo, hrdza, jablko, hrdý

- b) Zhodnot', či v slovách r, ŕ, l, ľ nahradilo v slabike samohlásku/dvojhlásku. Je slabikotvorné?

- 7 Vypíš z viet slová so slabikotvorným r, ŕ, l, ľ.

Čoskoro začne mrznúť. Bude klzko. Hlboký sneh prikryje trávu, stromy a trnie. Srnky hlboko v horách to nebudú mať ľahké. Ťažko nájdú niečo, čím by sa nakrmili. Poľovníci naplnia krmelce senom. Zver tam nájde aj jablká, repu, zrnó či hrbu žaluďov. Uvidíme tam vrany, krkavce, ale aj krdeľ bažantov.

- 6 Vyfarbi okienka so slovami, v ktorých sa nachádza slabikotvorné r, ŕ, l, ľ.

mlčať	plávať	prhláva
paráda	kízať	vrana
slzy	zlato	vrtuľník
malina	hrba	klasy
vŕšok	poleva	vzbĺkol
vlk	vlnka	mramor
dĺžeň	hrom	hrmieť
klamať	pršať	slama
trnie	halušky	hltať
vlak	plniť	hlava

mrznúť, klzko, Hlboký, trnie, Srnky, hlboko, nakrmili, naplnia, krmelce, jablká, zrnó, hrbu, krkavce, krdeľ

- 8 a) Do viet doplň slovo so slabikotvorným l, ľ, r, ŕ vo vhodnom tvare. b) Doplnené slová rozdeľ zvislou čiarou na slabiky.

Pri potoku rástla smutná <i>vŕ ba</i> .	vŕba breza
Môj brat Edo <i>špl há</i> na vysoký strom.	šplhať liezť
Bábätko sa hralo s <i>hr kál kou</i>	hračka hrkáka
Malý Ivko polial hrášok vodou z <i>krh lič ky</i>	krhlička vedro
<i>Pr vák</i> išiel prvý raz do školy.	Prvák Strýko

- 9 Povedz rýchlo.

A tie vrabce
z toho trnia
štrng-brnk
do druhého trňa.
Strč prst skrz krk.

- 10 Vysvetli význam slov.

krmelec, krkavec,
krst, črpák, plť

- 11 a) Nájdi a vyznač slová, v ktorých je slabikotvorné l, ľ, r, ŕ.
b) Písmená medzi slovami tvoria dokončenie vtipu.

NAPLŇAŤNVĽČIKOKRKAŤV
TRŽNICAĽVRKOČMPRSKAVKA
BOTRHANÝEMLKVYRKLBKO

- Malý Maťko sa pýta:

– Oci, čo je teraz?
– Dnes je štvrtok.
– No vidíš! A Nina sa

so mnou háda, že je **NOVEMBER!**

Oznam školského rozhlasu

Školský parlament vyhlasuje súťaž medzi triedami o najlepší názov nášho nového školského časopisu. Svoje návrhy môžete priniesť do 27. októbra do kabinetu pani učiteľky Mládekovej na prvom poschodí. Trieda s najzaujímavejším názvom vyhrá popoludňajšie posedenie pri čaji s riaditeľom školy.

- 1 a) Prečítaj oznam školského rozhlasu a v školskom časopise.
b) Ktoré časti obsahuje oznam?

- 2 Doplni do poučky slovné spojenia.

Oznam je informácia o tom, čo, kde, kedy, ako a prečo **sa stane**.

Má byť stručný a výstižný. Musí obsahovať:

dátum, kedy sa udalosť bude konať

čas, o koľkej sa udalosť začne

miesto, kde udalosť prebehne

1. dátum, kedy sa udalosť bude konať (15. 9. 2021),

2. čas, o koľkej sa začne (o 16.00 hod.),

3. miesto, kde udalosť prebehne (v telocvični).

- 3 Otestuj sa.

1. Správa je:	2. Oznam je:	3. Správa obsahuje:	4. Oznam obsahuje:
A. stručná a výstižná informácia o tom, čo sa stalo;	A. presná informácia o našich záujmoch;	A. dátum a čas konania udalosti a miesto, kde udalosť prebehne;	A. dátum a čas konania udalosti a miesto, kde prebehla;
B. stručná a výstižná informácia o tom, čo sa stane;	B. stručná a výstižná informácia o tom, čo sa stalo;	B. dátum a čas konania udalosti a miesto, kde udalosť prebehla;	B. dátum a čas konania udalosti a miesto, kde prebehne;
C. podrobná informácia v žiadkej knižke.	C. stručná a výstižná informácia o tom, čo sa stane.	C. dátum nášho narodenia a adresu bydliska.	C. našu presnú adresu vrátane PSČ.

Vyhodnotenie:

Za každú správnu odpoveď máš 1 bod.

4 body Si šikulka, čítaš pozorne a máš vedomosti. Pochvala!

3 body Máš vedomosti, ale skús čítať pozornejšie.

2 body – 0 bodov Niektoré vedomosti si ešte musíš doplniť.

1A, 2C, 3B, 4B.
Odpovede:
Správne

- 4 a) Povedz, v ktorom slove je slabikotvorné *r, ŕ* alebo *l, ľ*.

b) Čítaj slová po slabikách. To, v ktorom slabiky nasledujú podľa abecedy, je nový názov časopisu.

PR-VÁ-ČIK

VŘ-ŠOK

PÍS-MEN-KO

VLN-KA

A-BE-CED-KO

ZÁ-BAV-NÍK

SL-NIEČ-KO

ZR-KAD-LO

VĽ-ČIK

SRN-ČEK

Zber papiera

Od 16. do 20. októbra sa v našej škole bude konať zber papiera. Papier môžete priniesť vždy ráno pred vyučovaním ku kontajneru pristavenému na školskom dvore. Mená víťazov uverejníme v nasledujúcom čísle nášho časopisu. Trieda, ktorá vyzbiera najviac papiera, získa vstupenky do prírodovedného múzea.

1

Otázka k úvodnému textu:
O čom sa môžu žiaci rozprávať s riaditeľom školy?

b) Žiaci prídu pod vedením učiteľa na typické znaky oznamu. Žiaci si majú uvedomiť, že oznam informuje o budúcej udalosti, ktorá sa chystá.

Otázky k textu

Zber papiera:

- Kde budú uverejnené mená víťazov?
- Čo získa víťazná trieda?
- Prečo sa zbiera papier?
- Prečo sa separuje odpad?

Environmentálna gramotnosť.

3

Možnosti v teste sú zámerne štylizované veľmi podobne, aby žiaci čítali s porozumením. Upevnia si vedomosti o ozname a o správe. Tréning pozornosti, príprava na testovanie.

Tip 1: Rozhovor o tom, ako sa odlišuje oznam od správy.

Tip 2: Žiaci píšú oznam o konaní matematickej súťaže.

Tip 3: Žiaci píšú správu z konania matematickej súťaže.

Aký otec, taký syn

Ťažká robota

Tu je doska,
tu je klinček,
kladivko má synček.
Buchne synček –
dnu je klinček.
Potom rýchle ešte
vezme veľké kliešte,
ťahá synček – von je klinček.

K. Bendová: Čačky-hračky

3 Napíš inými slovami, aký je syn.

Otec je...	Syn je...
múdry	bystrý
pokojný	rozušný
odvážny	smelý
zručný	šikovný

5 Podčiarkni vo vtipoch slová príbuzné so slovom **syn**. Vpíš ich do plástov.

- Syn** hovorí:
– Ocko, ja nemám rád dierky v syre.
– Tak zjedz syr a dierky nechaj na tanieri.
- Mamička dohovára **synovcovi**.
– Požičaj tie sánky aj môjmu **synčekovi**!
– Veď mu ich požičiavam. Ja ich mám z kopca, on ich má do kopca.
- V kupé vo vlaku:
– Pani, prosím vás, nech ma váš **synáček** nenapodobňuje.
– **Synak**, nerob zo seba hlupáka!

- 1 a) Prečítaj básničku.
b) Vysvetli vetu.

Aký otec, taký syn.

- 2 a) Nacvičte si rozhovor otca so synom a predvedte ho spolužiakom.

Synak, prosím ťa, podaj mi kladivo!

Môžem skúsiť ja?

Dobre, len si dávaj pozor!

Aha, ohol sa mi kliniec!

Zober si kliešte a vytiahni ho von!

Jaj, nejde to!

Ukáž, pomôžem ti!

- b) Vymyslite, nacvičte a predvedte rozhovor otca so synom na športovom podujatí.

- 4 Vypíš z viet všetky vybrané a im príbuzné slová, ktoré už doteraz poznáš.

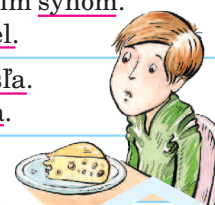
Otec bol umyť auto v umyvárni.
Syn si umýval ruky v umývadle.

Otec sa vypýtal z práce.
Syn sa stále na niečo vypytoval.

Otec skoro dostal na ceste šmyk.
Syn sa šmýkal na ľade.

Otec sa pýšil svojím synom.
Syn veľmi spyšnel.

Otec veľa premýšľa.
Syn veľa vymýšľa.

6 Doplni i/i alebo y/ý.

Mam*i*čka dala s*y*novi na desiatu chleb*i*k so s*y*rom.

Mama hovoríe*ia* Ivovi s*y*ná*i*k a otec ho volá s*y*nátor.

Teta Iveta má troch s*y*nov. Zlos*y*n je zlý človek. Juraj má veľmi rád ovčí s*y*r.

- 7 a) Vyfarbi srdiečko pri slovách príbuzných so slovom **syn**.
 b) Vyfarbi slniečko pri slovách príbuzných so slovom **sýty**.
 c) Zakrúžkuj výkričník (!) pri slovách s rozlišovacím znamienkom.

♥ ! ☀	zlosyn	♥ ! ☀	nenásytný	♥ ! ☀	synovec
♥ ! ☀	presýtiť sa	♥ ! ☀	synček	♥ ! ☀	nasýtiť sa
♥ ! ☀	synovský	♥ ! ☀	nenásytník	♥ ! ☀	sýtosť
♥ ! ☀	dosýta	♥ ! ☀	synátor	♥ ! ☀	synáček
♥ ! ☀	synak	♥ ! ☀	dosýtiť sa	♥ ! ☀	sýtiť

8 Označ všetky slová, kde sa po s píše y.

Syr je jedna z najlepších potravín. **Syry** sa vyrábajú z mlieka pridaním **syridla**. V **syrárnach** sa nechajú aj niekoľko mesiacov dozrievať. Týmto spôsobom sa získavajú známe tvrdé **syry**, ako ementál či eidam. Dozrievanie niektorých

syrov urýchľuje zvláštna pleseň. Sú aj **syry**, ktoré majú na povrchu ušľachtilú pleseň.

Deti obľubujú najmä tavené **syrové** pochúťky. Najvyhľadávanejší je **syr** z ovčieho mlieka a výrobky z neho, ako údený oštiepok, parenica, bryndza a **syrové** korbáčiky.

9 Doplni slovo **sýty** do viet v správnom tvare.

Michal bol po obede taký **sýty**, že už ani koláč nedojedol.

Bryndzové halušky sú veľmi **sýte** jedlo. Rád maľuje **sýtymi** farbami.

„Ďakujem, už som **sýty**,“ povedal Ivo a išiel sa hrať. **Sýty** hladnému neverí.

10 Vysvetlite vetu.

Sýty hladnému neverí.

11 Dopíš slová **syn**, **syr**, **sýty**.

Vybrané slová po s sú: **syn**, **syr**, **sýty**.

8

Čítanie s porozumením:

- Z čoho sa vyrába syr?
- Aké tvrdé syry sa vyrábajú?
- Sú výrobky zo syra určené iba dospelým?
- Ktoré zo syrových výrobkov sa ešte dajú použiť do ďalších jedál?

9

Problémová úloha – otázky na rozvoj myslenia a dedukcie: *Najedli sa farby, keď hovoríme, že sú sýte?* Rozhovor o tom, čo znamená výraz *sýte farby*. Opakom sú výrazy *bledé, nevýrazné farby*.

10

Kto má dostatok niečoho, často nemá pochopenie pre toho, kto ho nemá. Ale aj: Pokiaľ sme nezažili rovnakú situáciu ako druhý človek, ťažko pochopíme, čo prežíva.

12

Rozhovor o tom, ktoré vtáky ostávajú na zimu u nás (*sýkorka, vrabec, drozd, ďateľ...*).
Ako pomáhame týmto vtákom v zime, aby prežili?

d) Žiaci napíšu názvy v poradí, ako je uvedené.

13

Žiaci vysvetlia, čo znamenajú slová *dosypať, vysypať, zasypať*, a utvoria na ne vety.

Tip 1: Hra – Čo sa sype. Pokiaľ učiteľ povie materiál, ktorý sa bežne môže sypať, žiaci dajú dohodnuté znamenie (napr. *polievka, lístie, kamene, dom, zrná, popol, voda, piesok, múka, soľ, auto, cukor, štrk, ľad, piliny, sneh...*).

Tip 2: Takéto súbory slov môžu slúžiť ako rozcvička – žiaci ich bez chyby prečítajú, príp. sa napíšu ako päťminútovka – učenie bez drilu.

Vybrané slová po s sú:
syn, syr, sýty, sýkorka.

S

IV. VYBRANÉ SLOVÁ

- 12 a) Prečítajte si báseň a text o sýkorce. b) Prečítaj si informácie o sýkorce a odpovedz oznamovacou vetou.

Sýkorka

I keď všade zima tróni,
snehy tisne ku plotu –
už sýkorka na jabloni
strunky ladí na nôtu.

„Cpink! Cpink! Cpinink!“ zaspievala.
„Čujte, jar sa blíži k nám!“
Nie, len čuškaj, moja malá,
zimné slnko, to je klam!

M. Rázusová-Martáková

Aký vták je sýkorka?

Sýkorka je spevavý vták.

Čím sa sýkorka živí?

Sýkorka sa živí hmyzom.

Je sýkorka sťahovavý vták?

Sýkorka nie je sťahovavý vták.

Sýkorka je spevavý vták. Každý deň zožerie toľko hmyzu, koľko sama váži. Preto je veľmi užitočná. V zime sa živobytie sýkorkám zhorší. Hľadajú vajíčka a kukly hmyzu v záhyboch kôry stromov. Býva im to málo. Je užitočné, keď ich v zime prikrmujeme. Na svete je veľa druhov sýkoriek. Poznáme napríklad sýkorku belasú (1), sýkorku veľkú (2), sýkorku chocholatú (3) a sýkorku uhliarku (4).

1. *sýkorka belasá*
2. *sýkorka veľká*
3. *sýkorka chocholatá*
4. *sýkorka uhliarka*

- c) Podčiarkni v texte farebne všetky vybrané slová a s nimi príbuzné slová.
d) Napíš k obrázkom odborné pomenovania sýkoriek.

- 13 Vyber vhodné slovo a doplň ho do vety.

zásyp	zasýpa	sypala	presypal	vysypal
násyp	vysýpa	dosypala	dosypal	presypal
osýpky	presýpa	nasypala	posypal	nasypal

Detská choroba sa nazýva *osýpky*. V presýpacích hodinách

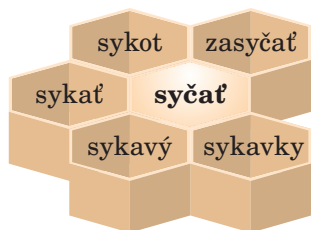
sa *presýpa* piesok. Ida vybrané slová *sypala* ako z rukáva.

Kuchár *posypal* cukrom koláče. Na pizzu si Laco *nasypal* veľa syra.

- 14 Označ všetky slová, ktoré sú príbuzné s vybraným slovom **sypať**.

sypký synovec posypať nasypať
 násyp osýpky posýpka syrovník
 sýty synak synátor dosypať
 sýpka zásyp vysypať nenásytný
 sýtosť synáčik zasypať presypať

- 16 Na označené slová z úlohy 14 utvor vety.

- 17 Prepíš príbuzné slová k vybranému slovu **syčať**.

sykať, sykavý, sykavky, sykot, zasypať

Syčať, sykať píšeme s **y**.
Had syčí.

Sipieť píšeme s **i**.
Hus sipí.

ROZLIŠUJ

- 18 Doplní **i/i, y/y**.

Brankár **s** ykol od bolesti, keď ho trafili pukom. Hus zas ipela na gazdinú.

Para s ykoce spod pokrývky na hrnci. Vedľa yčí kávovar a rozvoniava po kuchyni kávou. Na prechádzke v lese sme počuli hadí ykot.

Najprv sme počuli yčať paru, potom sme uvideli starú parnú lokomotívu.

- 19 a) Prečítaj text.
 b) Vyznač slovo **sysel'** a všetky s ním príbuzné slová. c) Vyhľadaj ďalšie informácie o sysľovi.

Sysel' je zákonom chránený živočích. Pod zemou buduje systém chodieb, ktoré využíva ako úkryt, sklad potravy, na výchovu mláďat či zimný spánok. **Syslie** kolónie majú stovky členov. Pre **sysľa** je charakteristické „panáčkovanie“ – postaví sa na zadné nohy a pozoruje okolie. Ak hrozí nebezpečenstvo, upozorní na to ostatných členov varovným **syslím** piskotom. **Sysle** sa začali vytrácať. Ochránárom sa však v posledných rokoch podarilo zachrániť **sysle** vo viacerých lokalitách pred vyhynutím.

- 20 Doplní do poučky ďalšie vybrané slová **sypať, syčať, sysel'**.

Vybrané

slová po **s** sú: *syn, syr, sýsly, sýkorka, sypať, syčať, sysel'.*

14

Tip: Hra na pamäť. Žiaci si úlohu prečítajú a pokúsia sa napísať čo najviac slov, ktoré si zapamätali.

17

Žiaci vysvetlia význam slov **sykavý** (napr. hlas) a **sykavky** (sú to napr. hlásky c, s, z).

18

Rozhovor o bezpečnosti pri športe, práci a pobyte v prírode. (*Keď sykoce para, tekutina v hrnci je vriaca; pozor na jedovatého hada – obutie...*)

19

Environmentálna gramotnosť. Otázky k textu:

- Ako sa **sysle** navzájom varujú pred nebezpečenstvom?
- Na čo **sysel'** využíva chodby pod zemou?
- Je **sysel'** zákonom chránený?

I. OPAKOVANIE

Sme tretiaci

- Pozdravy • Privítanie • Rozlúčenie • Ústne rozprávanie vlastného zážitku
- Jednoduchý príležitostný prejav 2

Podme si opakovat

- Hláska a písmeno • Veľké písmená na začiatku mien osôb
- Hlásky a písmená *ch, dz, dž* • Abeceda • Písanie veľkých písmen • Odkaz 4

V záhrade

- Rozlišovacie znamienka • Zmena významu slova • Rozdelenie hlások • Samohlásky
- Výber vhodných slov k téme • Samohláska *ä* • Rozširovanie slovnej zásoby 8

Ježkov najväčší nepriateľ

- Dvojhlásky • Zdôvodnenie • Slovná zásoba k téme
- Rozdelenie spoluhlások • Tvrdé spoluhlásky • Tvorba otázok 12

Vrtichvosť a dievča

- Mäkké spoluhlásky • Tykanie, vykanie • Rozširovanie slovnej zásoby • Spoluhlásky
- Tvorba otázok • Vyhľadávanie informácií v texte • Nadradené a podradené slová
- Ustálené slovné spojenia • Slabika • Rozdeľovanie slov na slabiky • Jednoslabičné a viacslabikové slová • Zhromažďovanie informácií na rozvoj témy • Veta • Dialóg 16

- Pečieme chlieb • Druhy viet • Pracovný postup 22

II. ABECEDA

Októbrové počasie

- Abeceda • Ilustrácia • Rozširovanie slovnej zásoby • Nadradené a podradené slová 25

- Mimoriadna správa • Správa • Abeceda 28

III. DELENIE SLOV NA SLABIKY

Počasié pod psa

- Slabikotvorné *l, ľ, r, ŕ* • Hovorený prejav • Artikulačné a výslovnostné cvičenia 29

- Oznam školského rozhlasu • Slabikotvorné *l, ľ, r, ŕ* • Oznam 31

IV. VYBRANÉ SLOVÁ

Usilovný ako včela

- Obojaké spoluhlásky • Ustálené slovné spojenia • Významové okruhy slov 32

Keby som kraloval deťom

- Vybrané slová po *b* • Prianie • Slová s podobným a opačným významom
- Oznam • Nadradené a podradené slová • Ilustrácia
- Rozširovanie slovnej zásoby • Ustálené slovné spojenia 34

My sme iní ako vy

- Vybrané slová po *m* • Používanie vhodných slovných spojení • Nesúhlas
- Rozširovanie slovnej zásoby • Ustálené slovné spojenia • Prirovnanie
- Zoznam • Nadradené a podradené slová 42

Pyšný páv

- Vybrané slová po *p* • Ustálené slovné spojenia • Správa
- Slová s podobným významom • Opis predmetu 53

- Školoviny • Opakovanie vybraných slov po *b, m, p* • Slová s podobným významom 58

Rybačka na rieke Turiec

- Vybrané slová po *r* • Nadradené a podradené slová
- Zdôvodnenie • Slovná zásoba k téme 61

O ryšavom rytierovi a princeznej Rite

- Vybrané slová po *r* • Nesúvislý text • Opis pracovného postupu • Zoznam 66

Aký otec, taký syn

- Vybrané slová po *s* • Nácvik dialógu • Vyhľadávanie informácií v texte
- Zhromažďovanie informácií k téme textu 72

- Les v zime • Opakovanie vybraných slov • Reprodukcia textu • Opis pracovného postupu 77

- Výživa • Vybrané slová po *v* • Námetka • Tykanie, vykanie 81

- Jazyk • Vybrané slová po *z* • Artikulačné a výslovnostné cvičenia • Knižnica • Odkaz 86